

HÄMEENLINNA , AULANKO

Kaivauskertomus 1991

Eeva-Liisa ja Hans-Peter Schulz

SISÄLLYSLUETTELO

ARKISTOTIEDOT	2
JOHDANTO	4
KOHTIEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	5
TUTKIMUSMENETELMÄT	5
ALUE 1	7
Pohjoisosa	7
Eteläosa	10
ALUE 2	11
Koeoja 550 - 554/292 - 352	11
Koeoja 485 - 540/310 - 308	13
MUUT KOEJAT JA KOEKUOPAT	14
LÖYDÖT	14
HIILINÄYTTEET JA AJOITUS	16
YHTEENVETO	17
KARTTALUETTELO	19
NEGATIIVILUETTELO	20
DIAPOSITIIVILUETTELO	23
KARTAT	25 - 36
KUVATAULUT	37 - 45

Kopio kartta-
luettelosta
Suunnitelma Oy:lle
21.11.92 / PAA

ARKISTOTIEDOT

HÄMEENLINNA (51, 52) AULANKO

Rautakautisen asuinpaikan ja kalmiston koekaivaus 8.7. -
31.7.1991

Kaupunki: Hämeenlinna 109

(Kylä: Luhtiala 415)

Kaupunginosa: Aulanko 14

Kortteli: 3

Tontti: 1

Kiinteistötunnus: 10901400030001

Maanomistajat:

Kummila OY

PL 28

13101 HÄMEENLINNA

Ahti-rakennusosakeyhtiö

Nahkalankatu 12 F

33200 TAMPERE

Vuokraaja: Hämeen Ratsastajat ry

13230 AULANKO

(Vuokrasopimus mahdollisesti umpeutumassa, tutkimusa-
jankohtana ratsastuskoulu toimi vilkkaasti)

Peruskartta: 2131 09 HÄMEENLINNA, 1989

Koordinaatit:

pohjoisesta etelään x = 6768 43 - 6768 24

y = 2523 96 - 2523 95

lännestä itään x = 6768 42 - 6768 40

y = 2523 90 - 2524 00

korkeus z = 83 - 90

po. inventointi 04

Aikaisemmat tutkimukset:

Kartoitus, A. O. Heikel 1897

Inventointi, Esko Sarasmo 1939

Tarkastus, Jorma Leppäaho 1951

Inventointi, Jyri Saukkonen 1984

Koekaivaus, Maija Tusa 1990

Aikaisemmat löydöt:

KM 3180:1-2

KM 26000:1-20

Vuoden 1991 löydöt: KM 26967:1-324

Diar. 20.1.1992

Tämä kertomus on talletettuna 3,5" levykkeellä TEKO-asiakirjana
n:ro arkeologian osaston top. arkistossa. Käyttäjätunnus on
HPS.

Helsingissä 16.4.1992

Eeva-Liisa Schulz

Eeva-Liisa Schulz

Hans-Peter Schulz

Hans-Peter Schulz

JOHDANTO

Koekaivauksen jatkamista Hämeenlinnassa Aulangonniemellä pidettiin tarpeellisenä, koska tutkittava alue on laaja ja koska kesän 1990 koekaivauksessa löytyi merkkejä muinaisjäännöksestä. Niemen pohjoisrinnettä ratsastuskentän takana ei kesällä 1990 kairauksia lukuunottamatta tutkittu. Kesän 1991 tutkimuksissa keskityttiin erityisesti sinne (alue 2) ja niemen länsirinteessä entisen asuinrakennuksen alapuolella sijaitsevalle alueelle 1, josta vuotta aikaisemmin oli löydetty tulisija. Lisäksi koeojia ja -kuoppia kaivettiin alueen itäosassa, johon niitä edellisellä vuonna oli tehty vähän.

Työn tavoitteena oli muinaisjäännöksen koon, laadun ja kunnan selvittäminen sekä suunnitteilla olevan rakennushankkeen aiheuttamien jatkotutkimusten tarpeen ja laajuuden arvioiminen.

Vanhojen löytöjen (KM 3180:1-2) ja ympäristön muinaisjäännösten osalta ks. Maija Tusan kaivauskertomusta vuoden 1990 koekaivauksesta (1 Tutkimustehtävä, s:t 3, 4) ja Jyri Saukkosen inventointikertomusta vuodelta 1984 (kohteet Hämeenlinna 50 - 54, s:t 111 - 124).

Vuoden 1991 koekaivausta johtivat FM Eeva-Liisa Schulz ja MA Hans-Peter Schulz. Koska maanomistajat myöntivät vain 100 000 mk:n lisärahoitukseen vuoden 1990 tutkimuksista säästyneiden rahojen (56 000 mk) lisäksi, jouduttiin kaivausaikaa ja työvoiman määrää supistamaan museoviraston esityksestä (runsaan kuukauden kaivaus, lisärahoitusta 245 000 mk, museoviraston kirje 18.4.1991 maanomistajille). Kaivaus suoritettiin ajalla 8.7. - 31.7.1991, Hans-Peter Schulz ja työllisyysvaroin palkattu Kauko Lehtonen tekivät valmistelutöitä jo 5.7. Kaivausmäärärahasta palkattiin kaksi kaivajaa ajaksi 8.7. - 26.7. sekä yksi osa-aikainen kaivaja, joka päätoimensa ohessa työskenteli runsaat 30 tuntia kaivauksella. Ainoastaan työllisyysvaroilla palkatun kaivausapulaisen työsuhde kesti koko kaivauksen ajan. Kaivauksella käytettiin kaivinkonetta koeojien ja -kuoppien kaivamiseen ja peittämiseen. Urakoitsija Toivo Pesonen oli paikalla yhteensä 86 tuntia.

Tutkitun alueen suuruus oli noin 3,6 ha, ja kaivausalueiden, koeojien ja -kuoppien, yhteispinta-ala oli noin 1040 m² (yleiskartta s. 26).

KOHTEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Tutkimuskohde sijaitsee Hämeenlinnan keskustasta (kirkosta) runsaat 3 km linnuntietä pohjoisluoteeseen, Vanajaveden itärannalla Aulangonniemellä. Aluetta rajaa etelässä, lännessä ja pohjoisessa Vanajavesi, idässä golfkenttä ja Hotelli Aulankoa ympäröivä puisto.

Kohteen sijainnista ja topografiasta ks. Maija Tusan kaivauskerromusta vuoden 1990 kaivauksesta (2 Sijainti ja maasto, s:t 4, 5). Niemen keskustasta oli vuoden aikana purettu maanomistajien toimesta joitakin rakennuksia, muuten alue oli ennallaan. (peruskarttaote s. 25, yleiskartta s. 26).

TUTKIMUSMENETELMÄT

Pääperiaatteena oli määrärahojen niukkuudesta johtuneen aika- ja työvoimapulan vuoksi kaivaa mahdollisimman paljon kaivinkoneella. Kaivinkoneen käytöstä kaivauksenjohtajilla oli myönteisiä kokemuksia muualta. Koneella poistettiin aluksi pintamaa, sitten kaivamista jatkettiin ohuina kerroksina joko puhtaaseen maahan asti tai kunnes ilmeni jotain kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Maasto ja kasvillisuus aiheuttivat toisinaan sen, ettei kaivinkoneella voitu kaivaa aivan suorissa linjoissa. Kaivinkoneen poistamaa maata ei seulottu. Kaivinkoneen työskentelyä seurasi koko ajan toinen kaivauksenjohtaja. Paikoissa, joissa törmättiin muinaisjäännöksiin, ryhdyttiin kaivamaan lapioidilla ja lastoilla. Siellä missä kaivinkoneella ei voitu kaivaa, kaivettiin koekuoppia lapioidilla. Kaikkia kaivausalueita ei kaivettu pohjaan, vaan ne peitettiin sen jälkeen, kun muinaisjäännös oli varmistunut ja dokumentoitu. Dokumentointiin käytettiin piirtämistä ja valokuvausta. Tärkeimmät kohteet peitettiin ensin muovilla ja sitten maalla. Kaivausalueiden peittäminen tehtiin ko-

neellisesti.

Yleiskartta, jonka pohjana on käytetty Hämeenlinnan kaupungin rakennusviraston karttaa, piirrettiin mittakaavassa 1:1000, pintavaaaituskartta alueelta 1 mittakaavassa 1:200, tasokartat mittakaavassa 1:100 ja 1:50, profiilikartat mittakaavassa 1:25, 1:50 tai 1:100. Alueelta 2 ei piirretty pintavaaaituskarttaa, koska koeojien korkeudet käyvät ilmi profiilikartoilta.

Kaivauksen korkeuskiintopisteinä käytettiin alueella 1 Maija Tusan kaivauksella ollutta suurta kiveä (KP 1, 89,60 m mpy), johon korkeus oli siirretty Hämeenlinnan kaupungin kiintopisteestä n:o 2092 (90.69 m mpy), sekä alueella 2 linjan 550 eteläpään paalua 292 (KP 2, 87,94 m mpy). Muilla paikoilla absoluuttiset korkeudet laskettiin saman tien. (yleiskartta s. 26).

Kaivausalueet sijoitettiin maastoon käyttäen hyväksi edellisen vuoden koordinaatistoa. Valitettavasti maastoon jätetyistä metallipaaluista vain pisteessä 243/550 ollut pultti oli paikallaan. Pisteissä 295/545 ja 295/531 olleet pultit olivat sijainneet keskellä ratsupolun kaviouraa, ja ne oli poistettu. Pisteessä 220/550 paalu oli irronnut sijaltaan ilmeisesti jo kaivausalueelta kaivinkoneella peitettäessä vuonna 1990. Siksi eri vuosien itä-länsisuuntaiset linjat eroavat toisistaan 25 cm (alue 1, tasokartat s:t 28, 29).

Muutamaa harvaa poikkeusta lukuunottamatta löydöt kerättiin talteen tasokaivausalueilta 2 x 2 m:n ruuduista ja koeojista 2 m:n välein.

ALUE 1

Edellisvuonna nimetty alue 1 laajennettiin koskemaan kaikkia tällä Aulangonniemen länsirinteellä olleita kaivausalueita. Käytännöllisistä syistä alue jaettiin etelä- ja pohjoisosiin. Täällä Aulangonniemi laskee paikoin jyrkästi Vanajaveteen. Vain lähellä rantaa, jossa kulkee ulkoilutie, maasto on tasaista. Alueen 1 eteläosa on kivistä pensaikkoa ja lehtimetsää. Alueen 1 pohjoisosa on entistä kasvimaata ja keittiöpuutarhaa, jossa oli tehty maantasaus- ja parannustöitä.

Pohjoisosa

(Kartat s:t 26 - 29, 31; kuvat 4 - 15; diapositiivit 23246 - 23260)

Alueen 1 peruslinjaksi valittiin linja 550, joka oli vuoden 1990 kaivausalueen itäreuna. Tätä linjaa vedettiin rantaan johtaneelta tieltä etelään pisteeseen 550/200 saakka. Kaivaminen aloitettiin linjan 550/200 - 207,5 itäpuolelle rajatulta alueelta, jossa avattiin noin 72 m². Rinteen yläosassa eli kaivausalueen itäreunalla oli turvekerroksen alla soramaista täytemaata ja sen alla sekoittunutta humusta moreenin päällä. Muualla sekoittuneen humuksen alta paljastui hiesua ja savea. Paikotellen maa oli liikaantunutta tai nokista. Huolimatta joistakin kivikeskittymistä, alueelta ei tavattu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Alueelta tehtiin runsaiden resanttien löydösten lisäksi vain vähän esihistoriallisilta vaikuttavia löytöjä: 3 rautaesineen katkelmaa (48 g), 2 palaa (2 g) palanutta savea, 3 kappaletta (22 g) rautakuonaa, 2 kvartsi-iskosta (7 g), 2 palasta (1,2 g) palanutta luuta ja 12 (32,8 g) palamattoman luun palaa.

Seuraava kaivausalue oli edellisestä noin 1,5 metriä pohjoiseen linjan 550 molemmin puolin (545 - 554/209 - 217); paikalle avattiin 70 m². Kaivausalueelta poistettu pintakerros turpeen alla oli voimakkaasti sekoittunutta. Alueen itäosassa (rinteen yläosa) oli pintakerroksen alla moreenia, ja kaivausalueen keskiosan

poikki kulki soramainen täytemaakaista, joka oli pari metriä leveä. Kyseessä saattaa olla paikalla joskus kulkenut puisto- tai puutarhakäytävä. Sorakäytävän länsipuolella oli vahva humuskerros, jota ei saatu poistettua. Paikoitellen se oli moreenin ja saven sekaista. Toisinaan tuli esiin likaista savea, joka vaikutti paikalle tuodulta. Sorakäytävän länsipuolella ja osittain itse sora-alueellakin pisti harvakseltaan esiin suurehkoja kiviä. Ruuduissa 546 - 548/214 - 216 suurempien kivien varaan muodostui tihentymiä pikkukivistä. Kiveys ei vaikuttanut luontaiselta. Aluetta pidettiin kuitenkin niin liikuteltuna ja sekaantuneena, että se jätettiin rauhaan, kunnes metrinlevyisen profiilikaistan takaa paljastui röykkiöltä vaikuttava kiveys. Valitettavasti vain ruuduista 546 - 548/216 ehdittiin poistaa 2. taso (= kulttuurikerroksen 1. taso). Humuksen sekaisen kulttuurimaan alta paljastui nokimaata. Pienimmistä kivistä päällimmäiset poistettiin.

Samoin kuin edelliseltä alueelta, löytyi täältäkin sekoituuneesta maasta runsaasti uudenaikaista esineistöä golfpalloista pyykkipoikiin. Vähäiset esihistoriallisilta tai keskiaikaisilta vaikuttaneet löydöt tehtiin suurten kivien sisäpuoliselta alueelta: harmaa dreijatun saviastian pala, 29 (30 g) palaa palanutta savea, yksi 6 g painava rautakuonan kappale, 2 (4 g) kvartsi-iskosta, 1 (0,5 g) palaneen luun kappale ja 25 (35 g) palamatonta luuta.

Alueen 1 pääkohde oli edellisen vuoden kaivausalueen ympäristö. Vanhan kaivausalueen itäpuolelta kaivettiin kaksi metriä leveä koeoja 550 - 552/218 - 231, jonka eteläpää laajennettiin länteen suuntautuvaksi kaivausalueeksi 542 - 548/218 - 222,25 (yht. 58 m²). Linjan 547 länsipuolella avattiin 45 m² (542 - 547/223,25 - 233).

Turpeen alta paljastui koko kaivausaluetta peittävä sekoittunut humuskerros, jonka vahvuus vaihteli 40:stä 10 cm:iin. Jo tästä kerroksesta tehtiin joukko rautakautisia löytöjä. Kaivausalueen itälaidalla eli rinteen yläosassa maaperä oli sekaantuneen humuksen alla paikoitellen likaista moreenia likaista. Edellisellä alueella esiintynyt soramainen täytemaa jatkui tämän kaivausalueen eteläosaan. Alempana rinteessä oli likaista savea, joka

vaikutti paikalle tuodulta. Heti pintamaan poistamisen jälkeen tuli kiveystä esille. Kivien väleissä humus oli kulttuurimaan sekaista. Joillakin kohdilla kiviä ympäröi nokinen kulttuurimaa, ja kivet ruuduissa 548/218 - 220 ja 550/222 olivat palaneita. Ruudussa 550/222 nokista kulttuurimaata oli ohuelti, ja sen alla oli puhdas moreeni. Ruutuja 548/218 - 220 kaivettaessa oletettiin aluksi paikalla olevan lieden. Se piti kaivaa ensin ruudun 548/218 puolelta pohjaan, sitten piti piirtää ruutujen välinen profiili. Kiviä ja maata poistettiin siten reippaasti. Vahinko havaittiin, kun kiveys laajeni koko ruudun alueelle ja jatkui aina vain syvemmälle. Monet kivet olivat melko kookkaita. Kiveystä ryhdyttiin kaivamaan esiin muistakin ruuduista, ja ruutujen 546 - 550/218 ja 546 - 550/220 väliin jätettiin kapea profiili. Löysähkön humuspitoisen tai savisen maan alta tuli esiin kiviä, kulttuurimaata ja mustaa nokimaata. Kulttuurimaa ulottui kiveyksen reunoille, paikoitellen sen ulkopuolellekin. Kiveyksen itäpuolella kulttuurimaa rajautui puhtaaseen moreeniin ja länsipuolella etupäässä hiesuun, paikoin kapeaan moreenivyöhykkeeseen. Ruudussa 544/218 kiveyksen ulkopuolella oli sekoittuneella maalla täyttynyt kuoppa. Musta nokimaa oli keskellä kiveystä. Vaikutti siltä, että paikalla oli kiven ja maan sekainen röykkiö. Se oli ilmeisesti haluttu poistaa paikalta ottamalla kiviä pois ja tuomalla täytemaata päälle. Epäselväksi jäi vielä kuinka pitkälle etelään röykkiö jatkuu, kuuluvatko mullasta esiintyntyvät kivet ruuduissa 544 - 548/210 - 214 (kartta s. 29) tähän röykkiöön, vai muodostuuko niiden varaan toinen röykkiö, tai ovatko ne maantasauksen yhteydessä paikoilleen vieritettyjä?

Kiveyksestä tehtiin kaikkialta harvakseltaan löytöjä, mutta syvällä kulttuurikerroksessa oli suuren kiven alla löytökeskittyä. Se koostui saviastianpaloista ja eläinten luista ja hampaista (hevonen tai lehmä). Kiveyksestä ja sitä ympäröivistä ruuduista tehtiin seuraavat löydöt: pala pronssipeltiä (0,1 g), yksi hevosenkengännaula (4 g), mahdollisesti yksi rautahelan katkelma (25 g), 10 muuta rautaesineitten katkelmaa (59 g), 115 kpl rautakautista keramiikkaa (366 g), 2 hioinkiven katkelmaa (76 g), 1 savikiekon palanen (3 g), 180 palaa palanutta savea (230,5 g), 3 savitiivisteiden kappaletta (1 g), 6 savikuonan palasta (19 g), 9 rautakuonakimpaleita (15,5 g), 1 pii-iskos (7 g), 27 kvartssia (92,4 g), 13 palaa palanutta luuta (6,5 g), 95 palamat-

toman luun tai hampaan palasta (126,5 g) ja yksi simpukan kuoren palanen. Viisi (30 g) saviastian palaa, yksi sarvinapin puolikas ja kaksi lasin palasta eivät liene esihistoriallisia.

Eteläosa

(Kartat s:t 26, 27, 30; kuvat 16, 17; diapositiivit 23261, 23262)

Alueen 1 eteläosan koeojien sijoittelussa mukauduttiin tiheään lehtimetsän luonnollisiin aukkopaikkoihin. Työskentelyä täällä häiritsi myös puhelinkaapeli, jota ei ollut käytössä olleilla kartoilla.

Linjaa 550 jatkettiin etelään ja sen avulla avattiin ensin koeojat 556 - 560/176 - 182,5 etelään, 545 - 560/181,5 - 185 länteen ja koeoja 560 - n. 572/ 174 - 176 itään. Länteen ja itään suuntautuneissa koeojissa ei ilmennyt mitään kiinteään muinaisjään-
nökseen viittaavaa. Etelään suuntautuneesta koeojasta sen sijaan paljastui paikoitellen tiheää kiveystä, jossa suurien palamattomien kivien välissä oli pienempiä palaneita kiviä. Kun kivien pinnat ja välit puhdistettiin, tuli esiin tummaa noikista maata. Kivien ympäriltä ryhdyttiin poistamaan pintamaata koko kiveyksen esille saamiseksi (koko kaivetun alueen yhteispinta-ala noin 208 m²). Kiveyksen lounaispuolelle ei kasvillisuuden vuoksi menty. Paikalla oli pyöreä kiveys ja nokimaa-alue, joiden halkaisijan leveys oli noin 8 m. Sitä reunusti muualla paitsi lännessä kapea sekaantunut humusjuova. Lännessä kiveys ja nokimaa rajautuivat suoraan moreeniin. Kiveyksen koillis- ja osittain itäpuolella oli täyttemaata. Kiveys vaikutti maakivien varaan rakennetun rökkiön pohjaosalta. Siitä löydettiin viisi kvartsi-iskosta (18 g) ja pieni luun palanen (1,5 g). Kiviä ei poistettu, piirtämisen ja valokuvauksen jälkeen kiveys peitettiin muovilla ja maalla.

Edellä kuvaillun kiveyksen kaakkoispuolelle noin 14 metrin päähän avattiin hieman epämääräisen muotoinen (puhelinkaapeli) alue, joka käsitti noin 28 m². Sieltä tavattiin luultavasti samanlaisen kiveyksen rippeitä: suurten kivien joukossa oli joku-
nen palanut pieni kivi ja neliömetrin verran nokimaata.

ALUE 2

Alue 2 sijaitsee Aulangonniemen pohjoisrinteellä, joka laskee loivasti Vanajaveden Aronlahteen. Maasto on tasaista ja vailla länsirinteelle tyypillisiä kiviä. Paikka on pitkään ollut hevosten laitumena. Siksi maa oli kovaksi ja tiiviiksi tallautunutta, pintakasvillisuus paikoin kituliasta ja puut niin kaluttuja, että osa niistä on kuolemaisillaan tai kuolleita. Alueelle 2 tehtiin kaksi pitkää koeojaa ratsastuskentän ja maneesihallin taakse sekä joukko lyhyempiä koeojia ja -kuoppia. Koekuopat kaivettiin lapiolla rinteeseen itäosaan, jossa hevoset laidunsivat.

Koeoja 550 - 554/292 - 352

(Kartat s:t 26, 32, 34; kuvat 1, 18 - 23; diapositiivit 23245, 23263 - 23270)

Linjaa 550 jatkettiin pohjoiseen alueelta 1 koko pohjoisrinteen yli rantatielle saakka. Heti ratsastuskentän alapuolelta avattiin kaivinkoneella noin 4 metriä leveä koeoja paalusta 292 alkaen pohjoiseen. Koeojan loppupää (338,5 - 345,5) oli suunnitellun metrin levyinen (yht. n. 179 m²). Koeojan pohjoispäähän avattiin hieman vinottain linjan 550 ylittävä noin 3,5 - 4,5 metriä pitkä ja 2 - 3,5 metriä leveä koeoja (n. 5,5 m²).

Koeojan eteläpää (292 - 300) oli samalaista moreenia isoine kivineen kuin ylempänä niemen keskiosissa, eikä siinä tavattu mitään merkkejä muinaisjäännöksestä. Paalun 550/300 kohdalla maaperä muuttui hiesuksi. Vain noin kolme metriä moreenin ja hiesun rajasta tulivat esiin ensimmäiset merkit muinaisjäännöksestä: nokista maata, saviastian paloja ja pronssiesineiden muruja. Tästä kohdasta eteenpäin koeojasta poistettiin vain pintamaa kaivinkoneella, koeojan keskiosan itäreunaa (321 - 336) ja eteläpäättä (336 - 352) kaivettiin kuitenkin syvempään kulttuurikerroksen paksuuden selville saamiseksi.

Pintamaan alta paljastui lähes yhtenäinen kulttuurimaa. Paikoitellen sitä oli kuitenkin niin ohuelti, että se puhdistuksen (pari senttiä lastoilla) yhteydessä kaivettiin pois ja alta tuli

esiin hiesua. Kulttuurimaassa oli jonkinverran pieniä palaneita kiviä, mutta mitään rakenteita ne eivät muodostaneet. Kiviä oli tiheimmin koeojan keskiosassa (320 - 330), mutta ainakaan ojan itälaidalla ne eivät ulottuneet kulttuurikerroksen pintaa syvemmälle. Lähellä muinaisjäännöksen eteläreunaa oli nokisen kulttuurimaan muodostama pyöreä alue, jonka reunoilla oli kiviä. Pyöreän jäljen halkaisija oli pohjois-eteläsuunnassa 3,75 m, itään jälki jatkui kaivamattomalle alueelle. Kyseessä voi olla kuoppatalon pohja. Sen pohjoispuolella oli kaksi 1,5 - 2 m leveää nokimaajuovaa. Tummaa nokista kulttuurimaata esiintyi suurempana yhtenäisenä alueena vajaan neljän metrin levyisenä koeojan länsilaidalla (312 - 316) ja ruudusta 551/319 löytyneen hiomalaan (KM 26967:217) ympärillä. Muinaisjäännöksen eteläreunalla oli joukko suuria kiviä, joita kaivinkone ehti vähän poistaa ja liikutella. Niiden merkitys ei selvinnyt.

Koeojasta löydettiin 2 pronssiastian palaa (9 g), 4 muuta pronssipellin palasta (2,6 g), yksi pronssirengas (0,2 g) ja pieni tunnistamattoman pronssiesineen katkelma (1 g). Rautaesineitä ja sellaista katkelmia koeojasta löydettiin seuraavasti: 1 taltta (8 g), 2 hevosenkengännaulaa (10 g), 1 muu naula (3 g), veitsen terän kärki (1 g), jonkin esineen ruoto (14 g), 2 rengaspanssarin rengasta (0,7 g) ja 14 muuta rautapalasta (40 g). Lisäksi löydettiin 169 (226 g) rautakautista saviastianpalaa, 9 saviesineen katkelmaa (28 g), 54 savitiivistekappaletta (123 g), 338 palaa (302 g) palanutta savea, kaksi palaa (19 g) savikuonaa, 3 hioinkiven katkelmaa (30 g) ja yksi suurehko hiomalaaka (4050 g), 7 palaa (59 g) rautakuonaa, 38 (89 g) kvartsipalaa, kaksi (4 g) pii-iskosta sekä 34 kappaletta (13,9 g) palanutta luuta ja 40 (70 g) palamattoman luun palasta.

Koeoja 485 - 540/310 - 308

(Kartat s:t 26, 33; kuvat 1, 24, 25; diapositiivit 23245, 23263, 23271, 23272)

Kymmenen metriä edellisestä koeojasta länteen avattiin itä-län-sisuuntainen koeoja (yht. 58,5 m²). Sen itäpää oli kolmen metrin matkalta 2 m leveä, muutoin ojan leveys oli vain yhden metrin. Koeojan puolivälin tienoilta paljastuneen tulisijan kohdalle tehtiin levennys.

Koeojan peitti puoliväliin saakka yhtenäinen kulttuurimaakerros, jonka katkaisi hetkellisesti 1,5 - 2 metriä leveä hiesujuova. Koeojan länsipäässä kulttuurimaata oli jäljellä vain ohuina juovina, ja hiesu muuttui saveksi. Koeojassa oli liesiä lukuunottamatta vain harvakseltaan kiviä, ja ne muodostivat paikoitellen pieniä ryhmiä.

Koeojasta paljastui kolme liettä, jotka kaikki sijaitsevat vain osittain kaivetulla alueella. Itäpäästä tuli esiin joukko voimakkaasti palaneita kiviä, hiiltä ja nokista maata (n. 50 x 50 cm). Ruudusta 309/508 paljastui tiheä pyöreähkö kiveys (n. 125 x 75 cm), ja puolentoista metrin päässä toinen (n. 100 x 40 cm). Molemmissa kivet olivat voimakkaasti palaneita.

Koeojasta löydettiin rautataltan (6 g) ja rautanaulan (5 g) lisäksi 10 palaa (19 g) rautakautista keramiikkaa (etupäässä liesien luota), yksi (4 g) kangaspuunpainon katkelma, 5 (31 g) savitiivistekappaletta, 30 palaa (54 g) palanutta savea, 2 palaa (18 g) savikuonaa, 5 (66,5 g) rautakuonakappaletta, 11 (33 g) kvartssia, 6 (2 g) palaa palanutta luota ja 8 (22 g) palamattoman luun palasta.

Alueen muista koeojista ja koekuopista (yht. n. 139 m²) ei tehty löytöjä, mutta kulttuurimaata niistä tavattiin yleiskartan (s. 26) osoittamalla tavalla.

MUUT KOEOJAT JA KOEKUOPAT

(Kartat s:t 26, 35, 36; kuvat 2, 3)

Tutkimusalueen itäosasta ei tavattu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Maaperä Aulangonniemen yläosissa 88 ja 87 m:n korkeuteen saakka on hiekkamoreenia, jossa on paikoitellen suuria kiviä. Samalla alueella on myös selvimmin havaittavissa rakentamisen, maantasauksen ja maanparannuksen aiheuttamat muutokset maisemassa. Yhdestäkään koeojasta tai -kuopasta (yht. n. 177 m²) ei tavattu alkuperäistä maanpintaa. Kaikista koeojista ja -kuopista löydettiin runsaasti resenttejä esineitä, talli- ja puutarhajätettä, rakennusten tai erilaisten puutarha- ja puistorakennelmien jäännöksiä.

LÖYDÖT

Vaikka metallilöytöjä tehtiin vähän, on niiden joukossa mielenkiintoisia esinetä tai esineiden katkelmia. Pronssiastioiden palat ovat tyypillisiä asuinpaikkalöytöjä. Asuinpaikoille tyypillisiä ovat myös rautataltat, hevosenkengännaulat, muut naulat sekä veitset (teräkatkelma, myös ruoto voi olla veitsestä). Harvinaisempia löytöjä sen sijaan ovat rengaspanssarin renkaat.

Ylivoimaisesti suurin löytömateriaali on palanut savi, jota löydettiin 651 kpl (829,5 g), siitä 62 kpl (155 g) on savitiivisten paloja, joissa on rakenteiden painanteita, ja 10 kpl (56 g) on savikuonaa. Suurin osa savitiivisteestä löydettiin alueelta 2.

Rautakautista keramiikkaa löydettiin 294 palaa (611 g). Kappaleluvun mukaan sitä löydettiin eniten alueelta 2 (179 kpl, 245 g), mutta painon mukaan eniten alueelta 1 (366 g, 115 kpl). Suurin osa alueen 1 saviastian paloista on peräisin yhdestä kohdasta (ruutu 548/218).

Saviesineiden katkelmia löydettiin 11 kpl (35 g). Useimmat niistä löydettiin alueelta 2 (9 kpl, 28 g), ja enimmäkseen ne ovat

kangaspuunpainoista tai muista kiekkoista.

Hioinkiviä tai sellaista katkelmia löydettiin 6 kpl (4156 g), joita niitäkkin löytyi eniten alueelta 2. Hioimien painoa nostattaa yksi ainoa löytö: hiomalaaka (4050 g) alueen 2 koeojasta 550 - 554/292 - 352.

Silmiinpistävän runsaasti löydettiin kvartsia molemmilta alueilta (85 kpl, 243,4 g), joukossa on jokunen kaavin. Piitä (tuluspiitä) sensijaan löydettiin vain 3 kpl (11 g). Alueelta 2 löydettiin lisäksi yksi iskukivi.

Rautakuonaa löydettiin tasaisesti molemmilta alueilta melko pieninä paloina yhteensä 25 kpl (169 g).

Palanutta luuta löydettiin vähän 56 kpl (24,1 g), eniten alueelta 2 (40 kpl, 15,9 g). Palamatonta luuta löydettiin myös vähän (181 kpl, 287,8 g). Erityisesti alueella 2 palamaton luu oli hyvin huonosti säilynyttä ja huonon kuntosaa vuoksi sitä oli vaikea saada talteen. Alueen 1 palamattomista luista monet löytyivät sekoittuneesta pintakerroksesta, ja saattavat siksi olla verraten nuoria. Alueelta 1 löydettiin lisäksi pala simpukankuorta.

Historiallisen ajan löytöinä on pidettävä muutamaa punasavikeramiikan palaa, yhtä harmaata dreijattua saviastian palaa, paria lasin palasta ja sarvesta valmistetun napin puolikasta. Kaikialta löydettiin runsaasti resenttejä esineitä, joita ei otettu talteen.

HIILINÄYTTEET JA AJOITUS

Kaivausalueelta 1 saatiin talteen jonkin verran hiiltä, ja kaksi näytettä on toimitettu analysoitaviksi. Ajoitettaviksi toimitetut näytteet ovat ruudusta 548/218 (näyte 1, 20 g) 55 cm:n syvyydeltä ja ruutujen 545 - 547/220 rajalta (näyte 2, 18 g) samalta syvyydeltä.

Alueelta 2 ei valitettavasti hiiltä saatu riittävästi, toisaalta on muistettava että siellä on toistaiseksi kaivettu vain kulttuurikerroksen pintaan saakka.

Esineistössä ei ole mitään tarkasti ajoitettavaa löytöä. Löydettyjen kaltaiset rengaspanssarin renkaat Klaus Beckhoff ajoittaa 800-luvulta 1200-luvulle (Torsten Kempke 1991. Starigard/Oldenburg. Hauptburg der Slawen in Wagrien. III. Die Waffen des 8.-13.Jhs. Offa-Bücher. Band 73. Mit einem Beitrag von Klaus Beckhoff). Kaikki muut löydöt ovat tyypillisiä myös lähialueen asuinpaikoille, joilla on asuttu suhteellisen pitkään (Hämeenlinna, Hattlemala, Tyrynoja: roomalaisajalta ristiretkiaikaan; Hämeenlinna Varikkoniemi: varhaisimmat merkit kansainvaellusajalta, yhtäjaksoinen asutus merovingiajalta keskiaikaan; Janakkala, Virala, Taurula: viikinkiajasta keskiaikaan).

YHTEENVETO

Koekaivauksen tavoitteena oli muinaisjäännöksen koon, kunnon ja laadun selvittäminen sekä mahdollisten jatkotutkimusten tarpeen ja laajuuden määrittäminen. Tavoite saavutettiin kaikilta osin.

Aulangonniemen pohjoisrinteellä (alue 2) on rautakautinen asuinpaikka, joka koekaivauksen perusteella arvioiden on melko hyvin säilynyt. Se on pituudeltaan noin 110 m ja leveydeltään 45 m. Se sijaitsee rannan suuntaisena 83 ja 87 m:n korkeuskäyrien välissä. Sieltä tehtiin hyvin samantapaisia löytöjä kuin viime aikoina muilta lähistön asuinpaikoilta. Myös maaperä, kulttuurimaa ja rakenteet ovat samantapaisia. Jos maanomistajien rakennushanke joskus toteutuu suunnitellussa laajuudessa, tuhoutuisi runsas kolmannes asuinpaikasta. Kehämäisten rakennusten alle jäisi asuinpaikan kaakkoisosa ja eteläreuna melkein kokonaan, lisäksi asuinpaikan keskiosan poikki kulkisi tie rantaan. Asuinpaikka-alueita pitäisi kaivaa noin 2000 m².

Aulangonniemen länsirinteellä (alue 1) havaittiin rippeitä asuinpaikasta ja kalmistosta(?). Alueen 1 pohjoisosassa sijainnut asuinpaikka on melkein kokonaan tuhoutunut, siitä oli jäljellä vain yksi liesi (koekaivaus 1990) ja joitakin selvästi asuinpaikkaan kuuluvia löytöjä kuten esim. savitiiviste, savi- ja rautakuona.

Alueen 1 pohjoisosasta löydettiin kiven ja maan sekainen rökkiö, joka oli maalla peitetty ja osittain tasaamalla tuhottu. Alueen 1 eteläosasta tavattiin samantapaisen rökkiön pohjan lisäksi tuhoutuneen rökkiön paikka. Koska rökkiöistä ei näkynyt maanpinnalle mitään, oli niiden löytyminen täydellinen yllätys ja niiden tutkiminen jäi kesken. Pohjoisosan rökkiön varmasti koskemattomista kerroksista löydettiin saviastianpaloja ja eläinten luita ja hampaita, eteläosan rökkiöstä vain kvartssia.

Keihäänkärki KM 3180:2 oli löydetty peltoa tehtäessä kivisestä kummusta, jossa maa oli tavallista mustempaa. Mahdollisesti paikalta oli löydetty enemmänkin keihäänkärkiä. Sarasmo pitää kei-

häänkärkeä polttohaudan löytönä. Keihäänkärjen löytöpaikka sijaitsee noin 70 m alueen 1 pohjoisosan röykkiöstä pohjoisluoteeseen. Alueen 1 eteläosan röykkiö on vuorostaan noin 50 m etelään pohjoisosan röykkiöstä. On siis mahdollista, että Aulangonniemen länsirinteellä on sijainnut röykkiökalmisto, joka on lähes täysin tuhottu erilaisissa maanmuokkaus- ja tasoitustöissä.

Pohjoisosan röykkiöstä on täytemaan alla vielä useampi kivikerros jäljellä. Se tulee jäämään kokonaan suunniteltujen kehämäisten rakennusten alle. Lisäksi on selvitettävä, onko vieressä toinen röykkiö. Alueelta pitäisi kaivaa noin 100 m². Suunnitellun rakentamisen alle tulee jäämään myös eteläosan röykkiön pohja. Se tulee vaatimaan suunnilleen yhtä suuren tutkimusalueen, mutta kaivauskerrosten määrä on vähäisempi.

KARTTALUETTELO

Kartta	mk	koko	sivu
Ote peruskartasta	1:20000	A4	25
Yleiskartta	1:1000	A2	26
Alue 1:			
- Pintavaaituskartta	1:200	A3	27
- Tasokartat:			
pohjoisosa, pintakerros poistettu, osa 1	1:50	A2	28a
osa 2 ja profiilikartta pohjoisosa, kulttuuri- kerros, 1. taso	1:50	A3	28b
eteläosa, pintakerros poistettu	1:50	A3	29
- Profiilikartta:			
profiili 502 - 495,50/218 ja profiili 495 - 501/220	1:100	A3	30
Alue 2:			
- Tasokartat:			
koeoja 550 - 554/292 - 352, pintakerros poistettu	1:25	A3	31
koeoja 540 - 485/310 - 308, pintakerros poistettu	1:50	A2	32
- Profiilikartta:			
profiilit 292/553,50 - 338/554 ja 338 - 352/550,60	1:50	A3	33
Linja 205/614 - 650 WE, taso- ja profiilikartta	1:50	A2	34
Linja 230/600 - 630 WE, profiili- kartta	1:100	A3	35
	1:100	A3	36

NEGATIIVILUETTELO

Kuvaaja H.-P. Schulz:

- 85895 Yleiskuva alueen 1 pohjoisosasta. Kaivinkoneella on poistettu pensaat ja pintakasvillisuus. Kuvattu pohjoisesta.
- 85896 Yleiskuva linjalta 240. Kuvattu lännestä.
- 85897 Yleiskuva linjalta 240. Kuvattu idästä.
- 85898 Työkuva. Linjaa 240 kaivetaan koneellisesti (väliltä 602-607, urakoitsija Toivo Pesonen). Kuvattu lännestä.

Kuvaaja E-L. Schulz:

- 85899 Alueen 1 pohjoisosaa kaivinkoneella kaivettuna ja las-toilla puhdistettuna. Kuvattu pohjoisesta.
- 85900 Työkuva. Alueen 1 pohjoisosaa vaaitaan. Seisomassa Jatta Jalkanen, istumassa H.-P. Schulz. Kuvattu pohjoisesta.
- 85901 Työkuva. Alueen 1 pohjoisosaa vaaitaan ja kaivetaan. Vaaitsemassa Kauko Lehtonen ja kaivamassa Mirja Schmidt. Kuvattu etelästä.

Kuvaaja H.-P. Schulz:

- 85902 Työkuva. Linjaa 205/610-640 avataan kaivinkoneella. Kuvattu lännestä.

Kuvaaja E.-L. Schulz:

- 85903 Alueen 1 pohjoisosa. Kiveystä ruuduissa 548/218-220, pintakerros poistettu. Kuvattu pohjoisesta.
- 85904 Alueen 1 pohjoisosa. Kiveystä ruudussa 550/222, pintakerros poistettu. Kuvattu lännestä.
- 85905 Alueen 1 pohjoisosa. Kiveystä ruuduissa 548/218-220, pintakerros poistettu. Kuvattu etelästä.
- 85906 Alueen 1 pohjoisosa. Ruudut 550/226-229, pintakerros poistettu. Kuvattu etelästä.
- 85907 Alueen 1 pohjoisosa. Ruudut 544-552/218-222, pintakerros poistettu. Kuvattu pohjoisesta.

Kuvaaja H.-P. Schulz:

- 85908 Alueen 1 pohjoisosa. Ruudut 544-552/218-222, pintakerros poistettu. Kuvattu lännestä.
- 85909 Alueen 1 eteläosa. Koeojaa 545-560/182-185 avataan kaivinkoneella. Kuvattu idästä.
- 85910 Alue 2. Yleiskuva Aulangonniemen pohjoisrinteellä olevasta asuinpaikasta. Kuvattu pohjoisesta.
- 85911 Yleiskuva alueelta 2 linjan 550/298-330 kohdalta. Kuvattu pohjoisesta.
- 85912 Alue 2. Koeojan 550/298-330 pintakerros poistettu. Kuvattu etelästä.
- 85913 Alueen 1 pohjoisosan pintakerros on poistettu. Kuvattu pohjoisesta.
- 85914 Sama. Kuvattu lännestä.
- 85915 Alueen 1 eteläosa. Kiveys paalun 550/175 ympärillä. Kuvattu idästä.

Kuvaaja E.-L. Schulz:

- 85916, 85916d Alue 2. Koeojan 550/298-330 pintakerros on poistettu. Kuvattu etelästä.
- 85917 Koeojan 550/298-330 pintakerros on poistettu, itäreuna on kaivettu kaivinkoneella syvemmäksi. Kuvattu pohjoisesta.
- 85918 Alue 2. Hiomalaaka koeojan ruudussa 551/319. Kuvattu lännestä.
- 85919 Alue 2. Tumma pyöreä kulttuurimaajälki koeojan ruudussa 550/303-306. Kuvattu etelälounaasta.
- 85920 Alue 2. Kulttuurimaata koeojan ruuduissa 550/312-316. Kuvattu etelästä.
- 85921 Alueen 1 pohjoisosa. Kiveystä ruudussa 548/218, osittain 2. tasossa (kulttuurikerros). Kuvattu etelästä.
- 85922 Alue 2. Koeojan 490-540/309 pintakerros on poistettu. Etualalla kaksi tulisijaa. Kuvattu idästä.
- 85923 Alueen 1 pohjoisosa. Kiveystä ruuduissa 548/220-222, 2. taso (kulttuurikerros). Kuvattu etelästä.
- 85924 Yleiskuva Aulangonniemestä. Kuvattu pohjoisesta yli Aronlahden.
- 85925 Yleiskuva Aulangonniemestä. Kuvattu pohjoisesta Mäntykärjestä golfkentän laidalta yli Aronlahden.
- 85926 Yleiskuva Aulangonniemen pohjoisrinteellä olevasta

- asuinpaikasta (alue 2). Kuvattu pohjoiskoillisesta Aronlahden pohjukasta.
- 85927 Alueen 1 pohjoisosa. Kiveystä 2. tasossa (kulttuurikerroksessa). Kuvattu pohjoisesta.
- 85928 Sama. Kuvattu länsiluoteesta.
- 85929 Sama. Kuvattu länsilounaasta.
- 85930 Alueen 1 pohjoisosa. Kiveystä ruudussa 548/218, 3. taso (kulttuurikerros), suuri kivi keskeltä poistettu. Kuvattu ylhäältä etelästä.
- 85931 Alueen 1 pohjoisosa. Ruudun 548/218 profiilia. Kuvattu etelästä.
- 85932 Alueen 1 eteläosa. Kiveys paalun 550/175 ympärillä ennen peittämistä. Kuvattu idästä.
- 85933 Alueen 1 pohjoisosa. Ruudut 546-548/210-216 1:ssä tasossa, ruutuja 546-548/216 kaivetaan 2. tasoon. Kaivamaassa Tuija Lepo. Kuvattu lännestä.
- 85934 Alueen 1 pohjoisosa. Ruudut 550-544/218-223 ennen peittämistä. Kuvattu lännestä.
- 85935 Alueen 1 pohjoisosa. Ruudut 550-544/214-232 ennen peittämistä. Kuvattu lounaasta.
- 85936, 85936d Alueen 1 pohjoisosa. Ruudut 548-546/216, 2. taso (kulttuurikerros). Kuvattu lännestä.
- 85937 Alue 2. Koeoja 550/298-330 peitettynä. Kuvattu etelästä.
- 85938 Alue 2. Koeoja 540-485/309 peitettynä. Kuvattu idästä.
- 85939 Alueen 1 pohjoisosan peittäminen on aloitettu. Kuvattu pohjoisesta.

DIAPOSITIIVILUETTELO

Kuvaaja E.-L. Schulz ellei toisin mainita:

23245 Yleiskuva Aulangonniemestä. Kuvattu pohjoisesta Mäntykärjestä golfkentän laidalta yli Aronlahden.

Alueen 1 pohjoisosa:

23246 Yleiskuva. Kaivinkoneella on poistettu pensaat ja pintakasvillisuus. Kuvattu pohjoisesta.

23247 Osa alueesta kaivinkoneella kaivettuna ja lastoilla puhdistettuna. Kuvattu pohjoisesta.

23248 Alueen 1 pohjoisosasta on pintakerros poistettu. Kuvattu pohjoisesta. Kuvaaja H.-P. Schulz.

23249 Ruuduista 544-552/218-222 pintakerros on poistettu. Kuvattu lännestä. Kuvaaja H.-P. Schulz.

23250 Kiveys ruuduissa 548/218-220, pintakerros poistettu. Kuvattu kaakosta.

23251 Sama. Kuvattu pohjoisesta.

23252 Ruudut 550/218-229, pintakerros poistettu. Kuvattu etelästä.

23253 Ruutu 550/222, pintakerros poistettu. Kuvattu lännestä.

23254 Työkuva. Alueen 1 pohjoisosaa vaaitaan ja kaivetaan. Etualalla H.-P. Schulz ja Mirja Schmidt, taustalla Tuija Lepo. Kuvattu pohjoisesta.

23255 Työkuva. Alueen 1 pohjoisosaa vaaitaan. Etualalla Kauko Lehtonen, taaempana H.-P. Schulz, Mirja Schmidt ja Tuija Lepo. Kuvattu pohjoisesta.

23256 Kiveystä ruudussa 548/218, osittain 2. tasossa (kulttuurikerros). Kuvattu etelästä.

23257 Ruudut 548/220-222, 2. taso (kulttuurikerros). Kuvattu etelästä.

23258 Kiveys 2. tasossa. Kuvattu pohjoisesta.

23259 Ruudut 550-544/218-223 ennen peittämistä. Kuvattu lännestä.

23260 Peittäminen on aloitettu. Kuvattu pohjoisesta.

Alueen 1 eteläosa:

23261 Kiveys paalun 550/175 ympärillä kaivinkoneella, lappioilla ja lastoilla esiinkaivettuna. Kuvattu idästä. Kuvaaja H.-P. Schulz.

- 23262 Sama kiveys ennen peittämistä. Kuvattu idästä.
- Alue 2:
- 23263 Yleis kuva Aulangonniemen pohjoisrinteellä olevasta asuinpaikasta. Kuvattu pohjoiskoillisesta Aronlahden pohjukasta.
- 23264 Yleiskuva koeojan 550/298-330 kohdalta. Kuvattu pohjoisesta. Kuvaaja H.-P. Schulz.
- 23265 Koeoja 550/298-330, pintakerros poistettu. Kuvattu etelästä.
- 23266 Tumma pyöreä kulttuurimaajälki koeojan ruuduissa 550/303-306. Kuvattu etelälounaasta.
- 23267 Hiomalaaka koeojan ruudussa 550/319. Kuvattu lännestä.
- 23268 Tummaa kulttuurimaata koeojan ruuduissa 550/312-316. Kuvattu etelälounaasta.
- 23269 Koeojan 550/298-330 pintakerros on poistettu, itäreuna on kaivettu kaivinkoneella syvemmäksi. Kuvattu pohjoisesta.
- 23270 Koeoja 550/298-330 peitettyinä. Kuvattu etelästä.
- 23271 Koeojan 485-540/309 pintakerros on poistettu, etualalla kaksi tulisijaa. Kuvattu idästä. Kuvaaja H.-P. Schulz.
- 23272 Koeoja 485-540/309 peitettyinä. Kuvattu idästä.

HÄMEENLINNA AULANKO

H.-P. ja E.-L. SCHULZ 1991

YLEISKARTTA MK 1:1000

Pohja Hämeenlinnan kaupungin
rakennusviraston kartta 1:1000

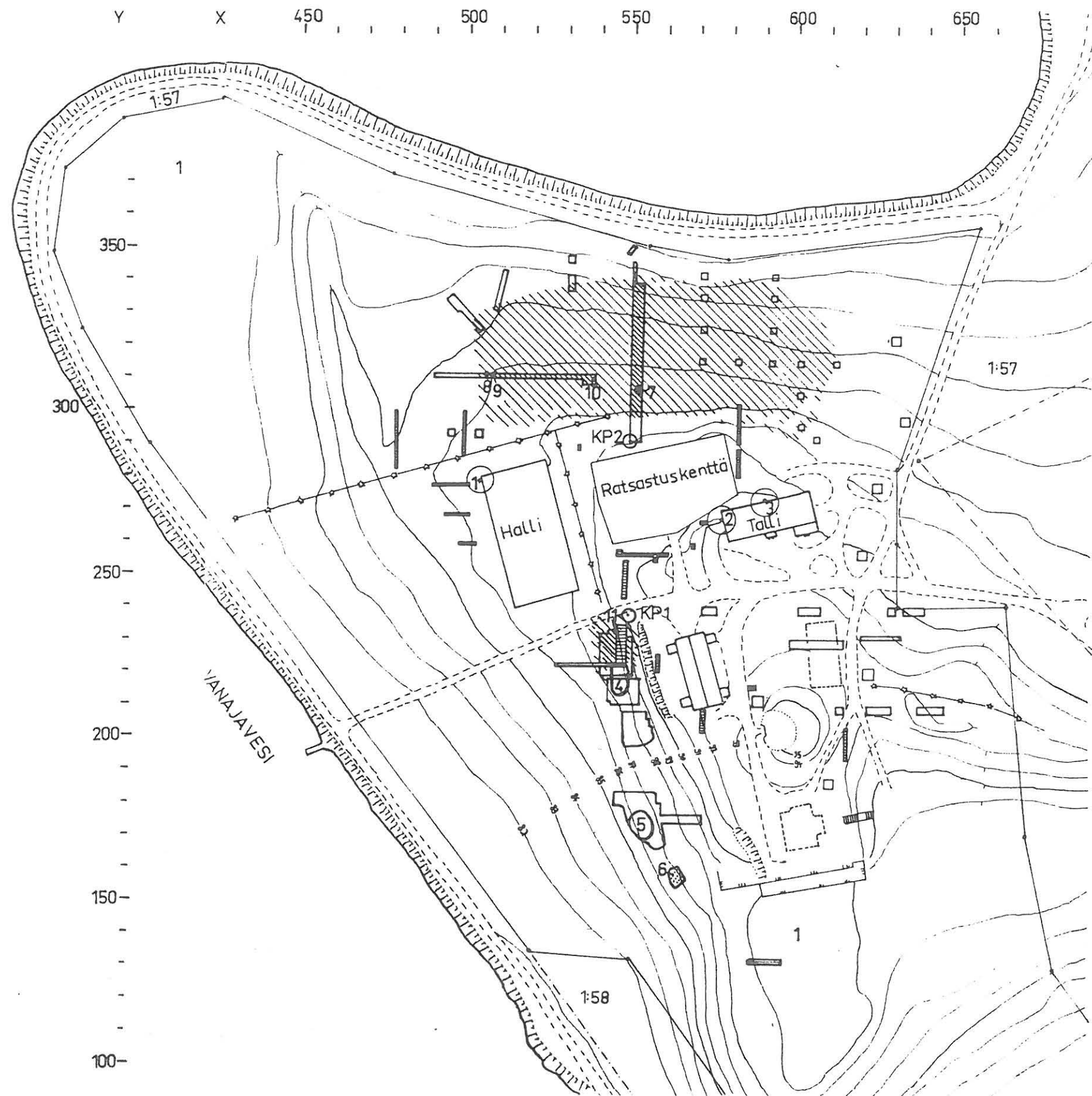
Piirt. H.-P. Schulz

KP1 = 89,60 m mpy

KP2 = 87,94 m mpy

50 m

- tilan raja
- 1:57 tilan R:no
- korkeuskäyrä
- rakennus
- purettu rakennus
- kulkutie
- jyrkänne
- kuusiaita
- kaivausalue 1990
- kaivausalue 1991
- koekuoppa 1991
- rautakautisen asuinpaikan alue
- 1 keihäänkärjen KM 3180:2 löytökohta
- 2-3 kaksit. miekan KM 3180:1 mahd. löytökohdat
- 4-5 rautakautinen röykkiö
- 6 tuhoutunut röykkiö
- 7 rautakautisen talon pohja
- 8-11 rautakautinen liesi

HÄMEENLINNA AULANKO

H.-P. ja E.-L. SCHULZ 1991

Alue 1

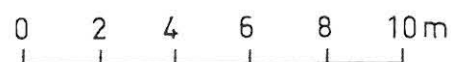
pintavaaituskartta

kp 89.60 m mpy mk 1:200

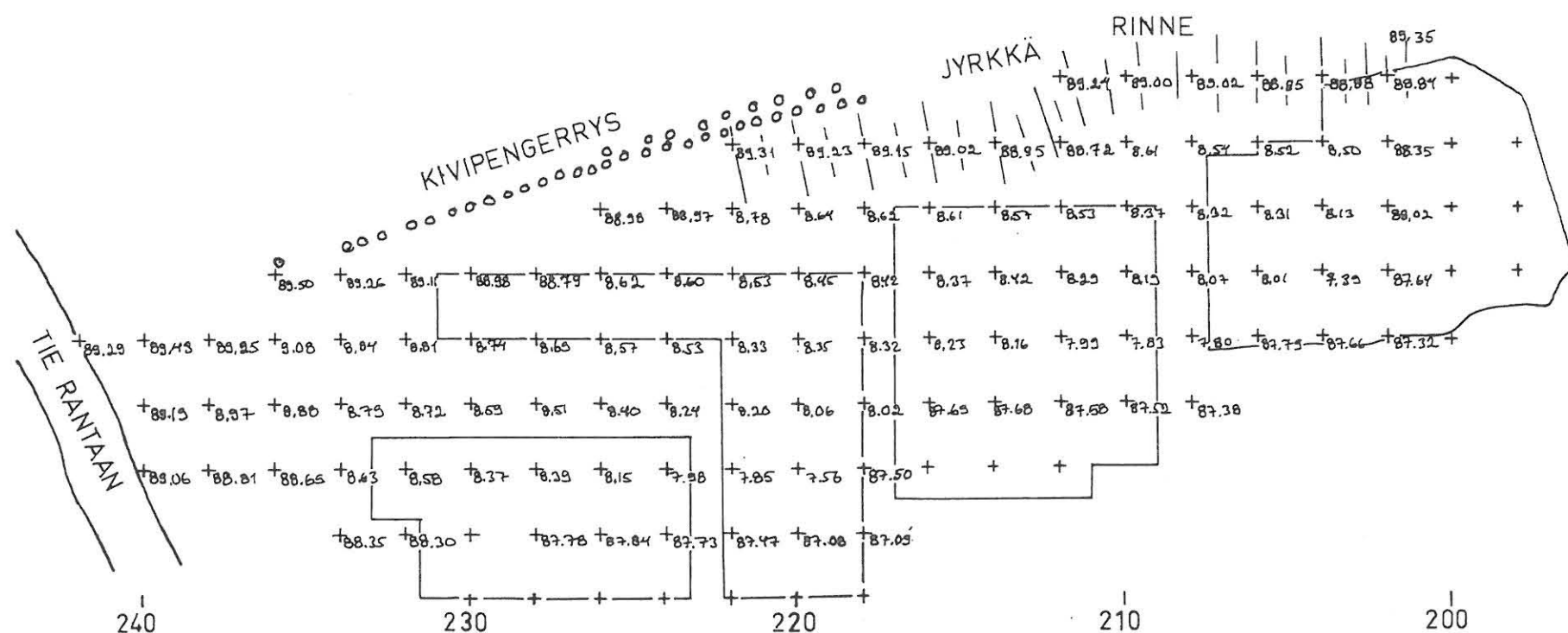
piirt. H.-P. ja E.-L. Schulz

korkeusluvut absoluuttisia korkeuksia

(9.08 = 89.08)

POHJOISOSA

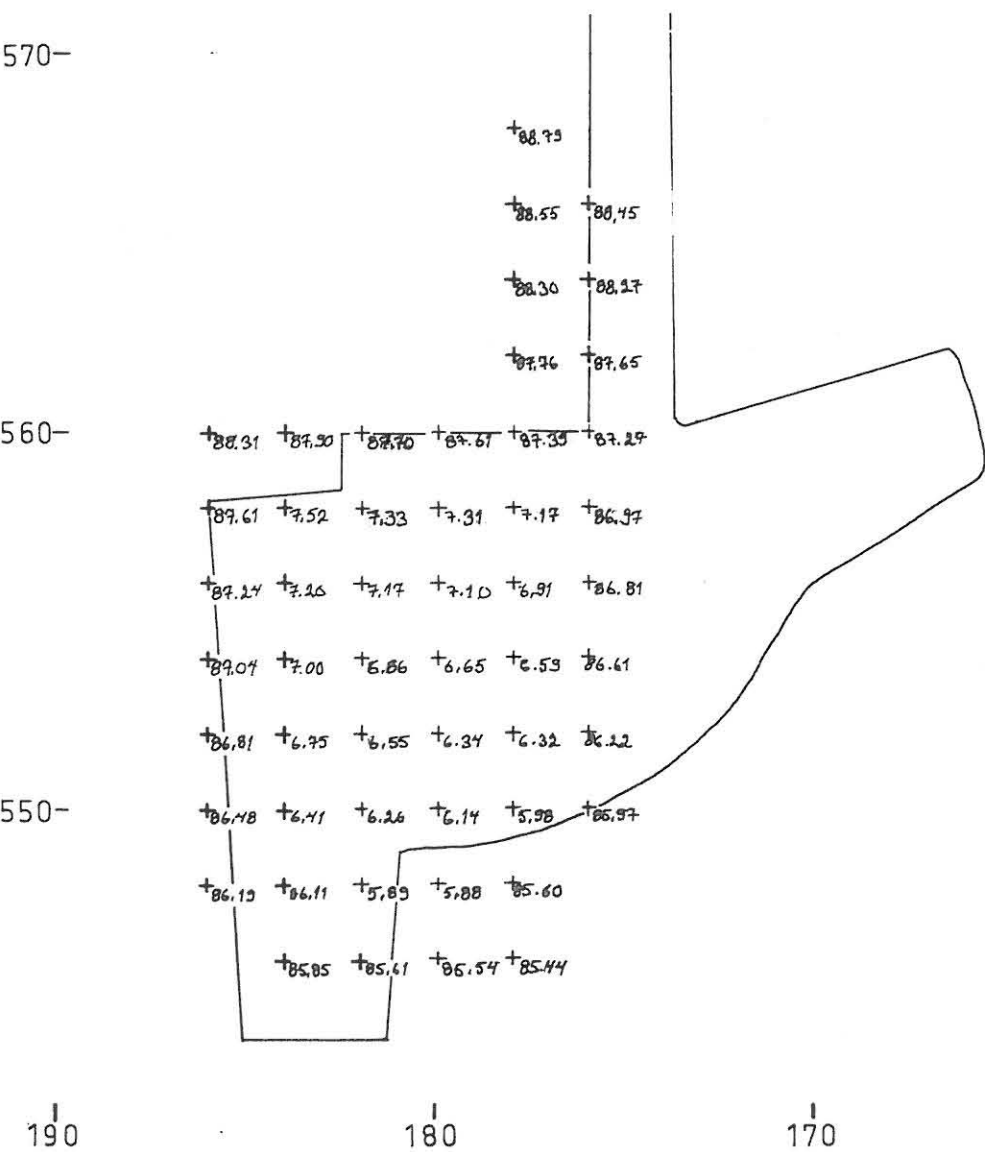

ETELÄOSA

-570-

-560-

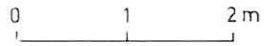
-550-

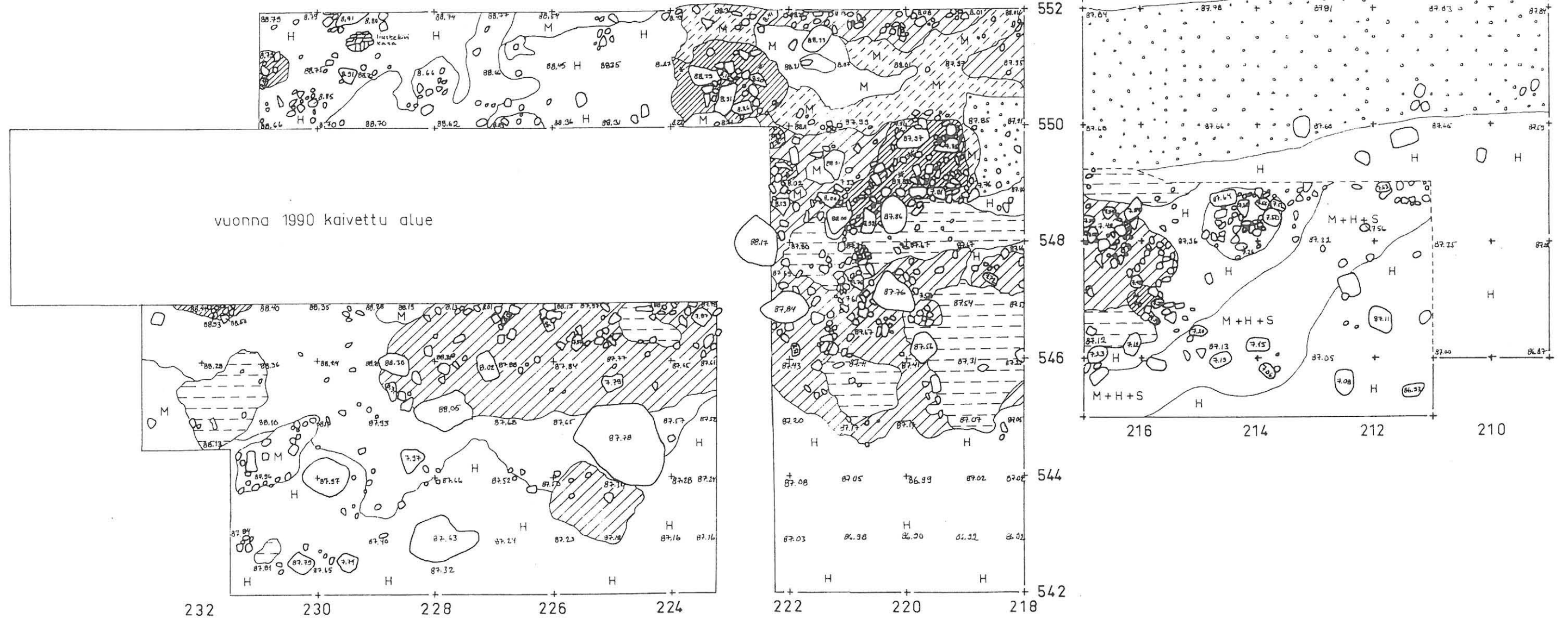
HÄMEENLINNA AULANKO
H.-P. ja E.-L. SCHULZ 1991

Alue 1, pohjoisosa
tasokartta: pintakerros poistettu, osa 1
kp 89.60 m mpy mk 1:50
piirt. H.-P. Schulz

korkeusluvut absoluuttisia korkeuksia
(8.66=88.66)

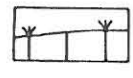
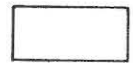
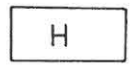
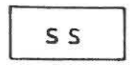
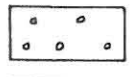
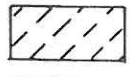
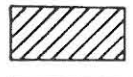

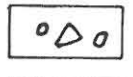
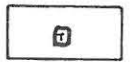

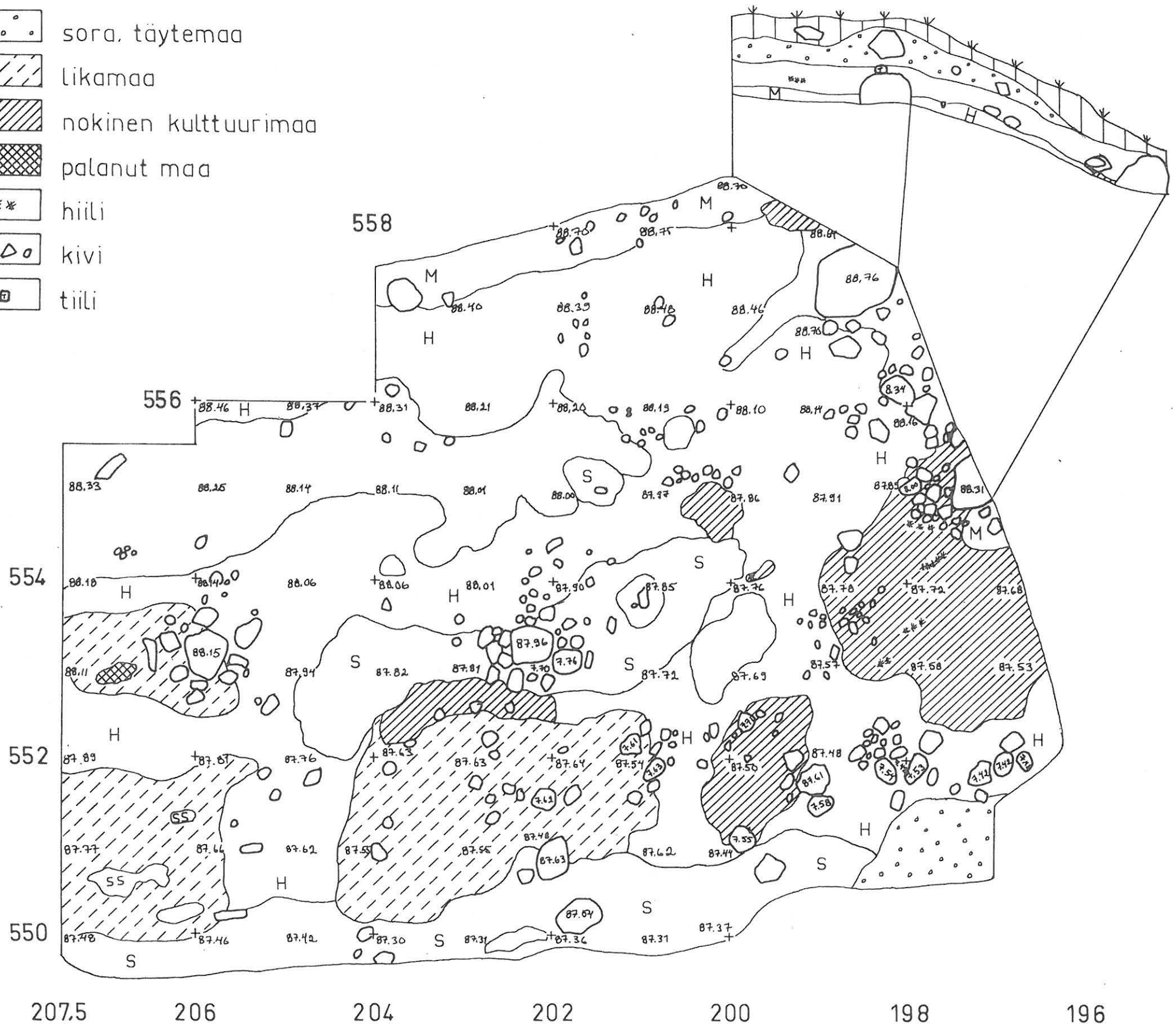
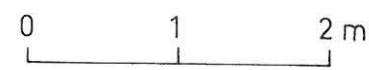
- humus, sekaantunut
- H hiesu
- M moreeni
- S savi
- likainen savi
- sora, täytemaa
- humuksen sek. kulttuurimaa
- likamaa
- nokinen kulttuurimaa
- * * hiili
- kivi

Alue 1. pohjoisosa
tasokartta: pintakerros poistettu, osa 2
profiilikartta
kp 89.60 m mpy mk 1:50
piirt. H.-P. Schulz

korkeusluvut absoluuttisia korkeuksia

- turve ja humus
- humus, sekaantunut
- moreeni
- hiesu
- savi
- sininen savi
- sora, täytemaa
- likamaa
- nokinen kulttuurimaa
- palanut maa
- hiili
- kivi
- tiili

HÄMEENLINNA AULANKO

H.-P. ja E.-L. SCHULZ 1991

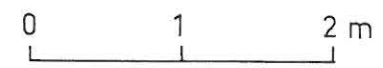
Alue 1, pohjoisosa

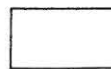
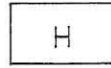
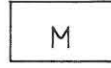

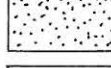

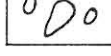
Tasokartta: kulttuurikerros, 1. taso

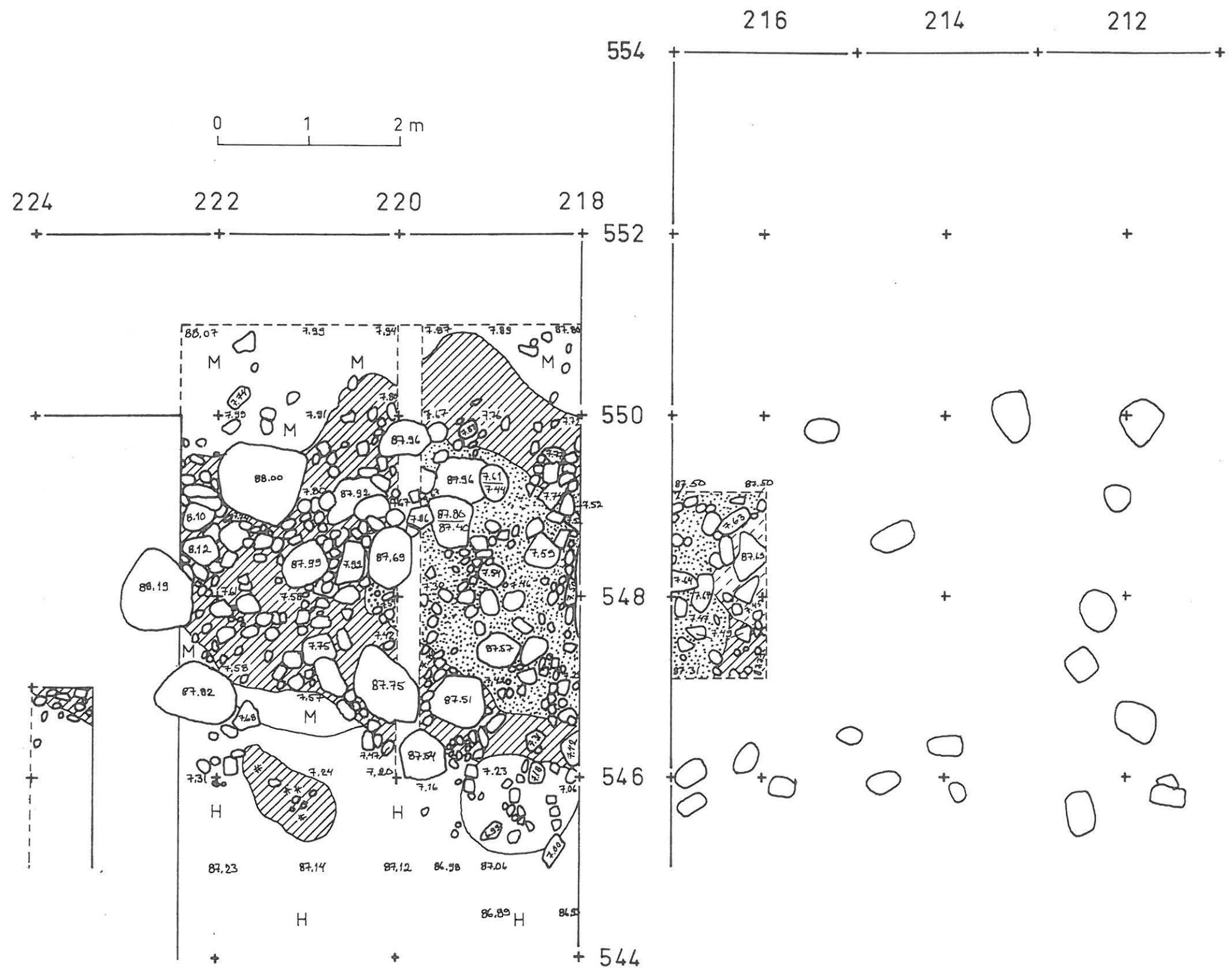
kp 89,60 m mpy mk 1:50

piirt. H.-P. Schulz

korkeusluvut absoluuttisia korkeuksia
(7.91 = 87.91)

- humus, sekaantunut
- hiesu
- moreeni
- likamaa
- kulttuurimaa
- nokimaa
- hiili
- kivi

HÄMEENLINNA AULANKO
H.-P. ja E.-L. SCHULZ 1991

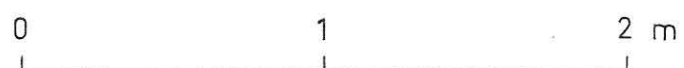
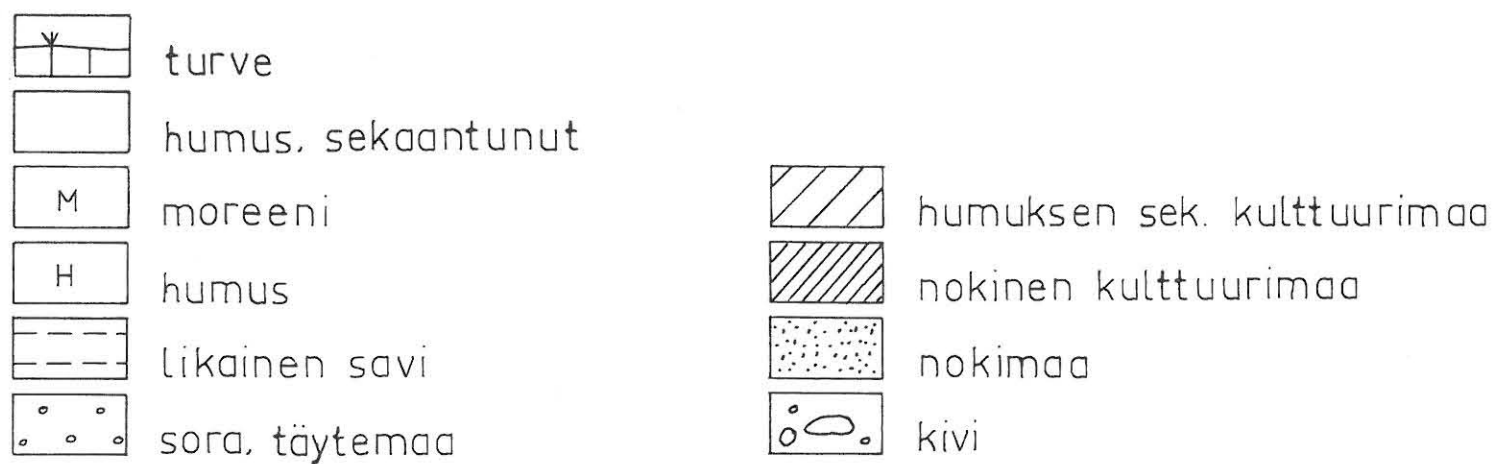
Alue 1, pohjoisosa

Profiilikartta

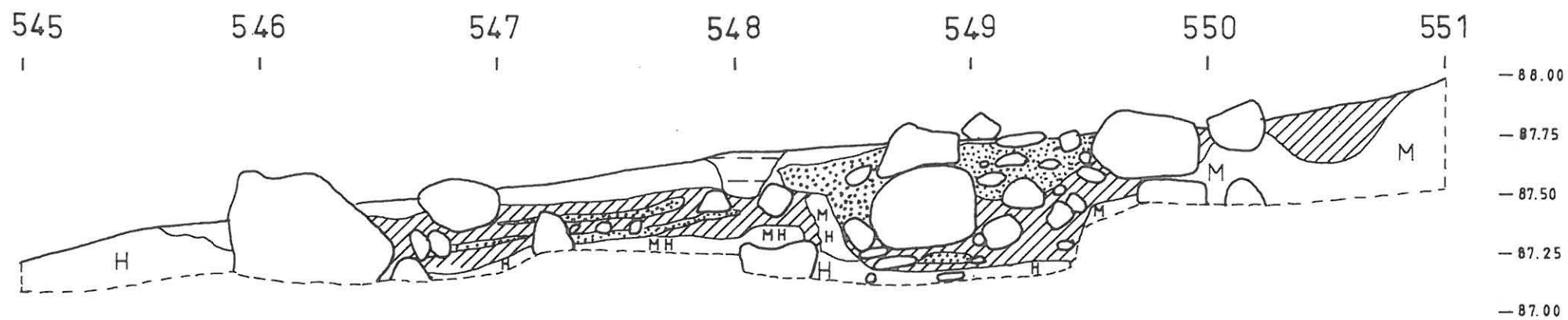
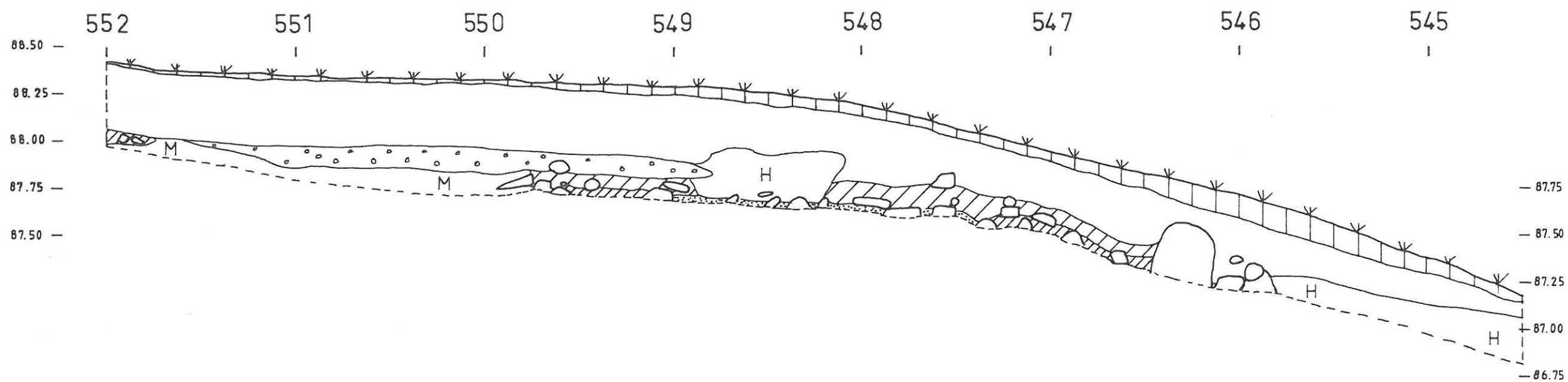
kp 89,60 m mpy

mk 1:25

piirt. H.-P. Schulz

PROFIILI 552 - 545.50/
218 POHJOISESTA

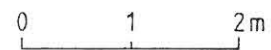

PROFIILI 545 - 551/220 ETELÄSTÄ

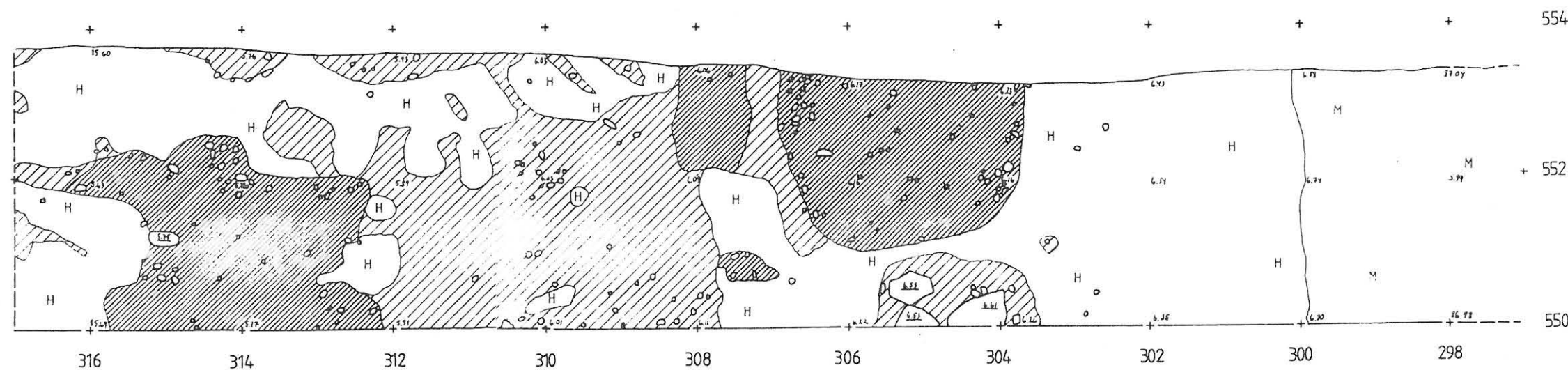
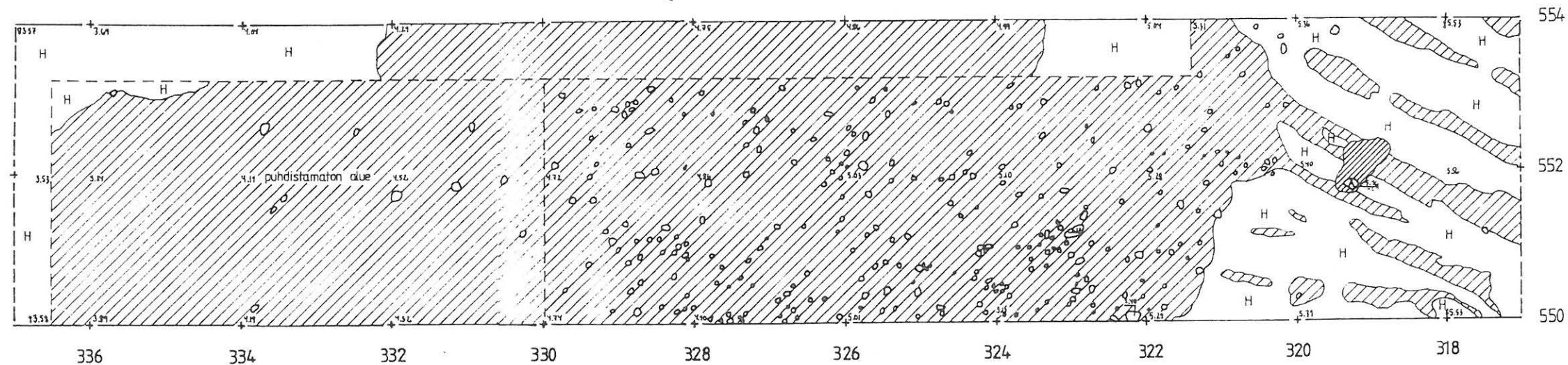
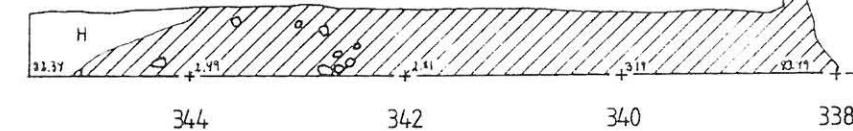
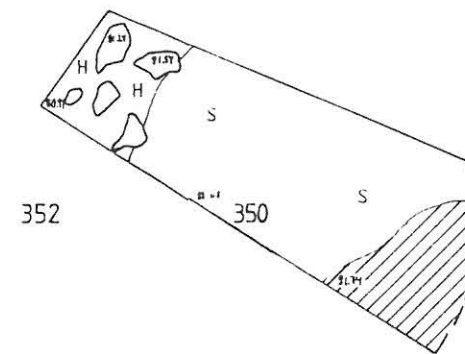
HÄMEENLINNA AULANKO
H.-P. ja E.-L. SCHULZ 1991

Alue 2, koeoja 550-554/292-352
tasokartta: pintakerros poistettu
kp(550/292) 87,94 m mpy mk 1:50
piirt. H.-P. Schulz

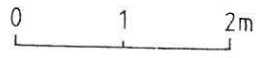
luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy (7,94=8794)

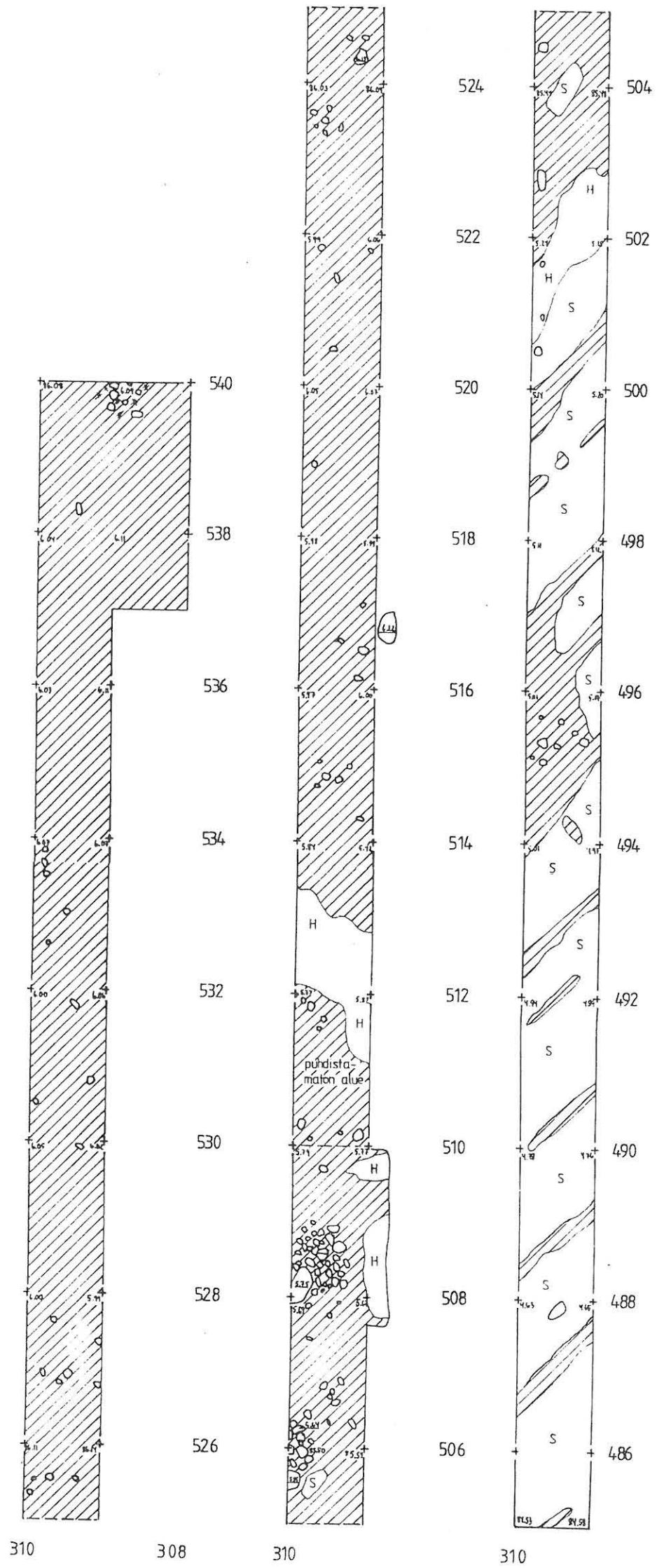
- kulttuurimaa
- nokinen kulttuurimaa
- hiesu
- moreeni
- tulvasavi
- hiili
- kivi
- A hioin, KM 26967:

Alue 2, koeoja 540-485/310-308
 tasokartta: pintakerros poistettu
 kp(550/292) 87,94m mpy mk-1:50
 piirt. H.-P. Schulz
 luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy(7,94=87,94)

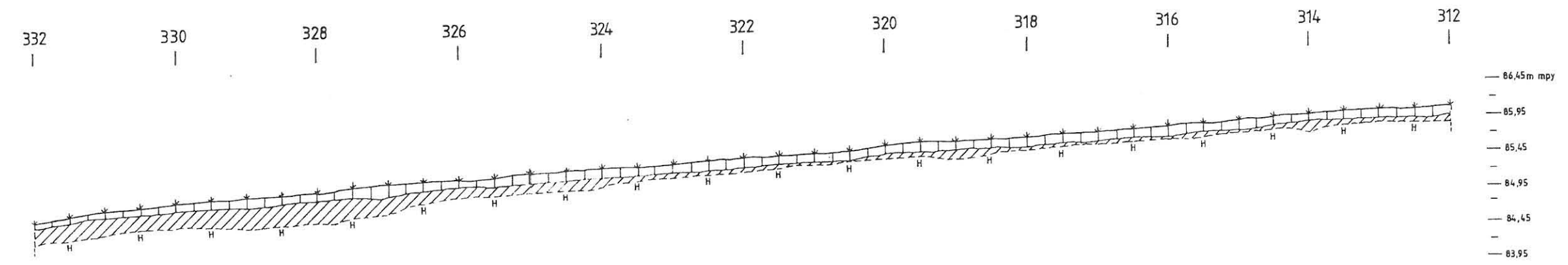
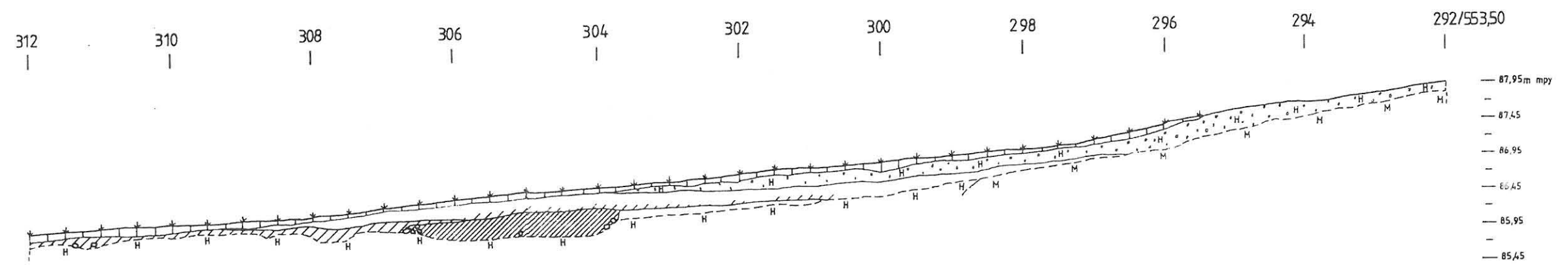
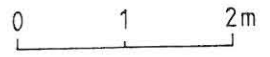

- kulttuurimaa
- hiesu
- savi
- kyntöjälki
- kivi

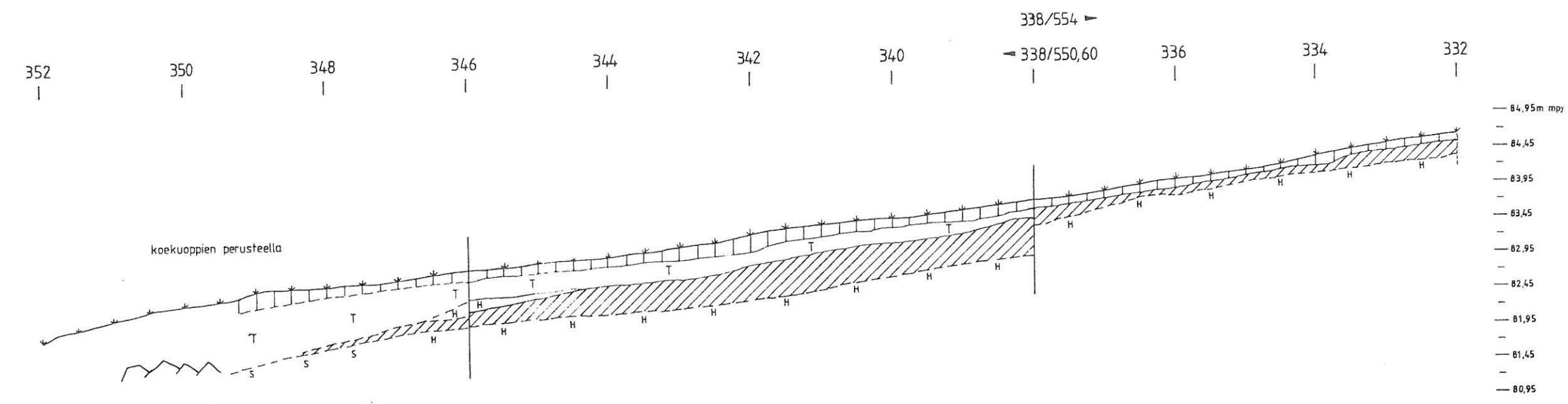

HÄMEENLINNA AULANKO
H.-P. ja E.-L. SCHULZ 1991

Alue 2
profiilit 292/553,50-338/554 ja
338-352/550,60 lännestä
kp(550/292) 87,94m mpy mk 1:50
piirt. H.-P. Schulz
luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy

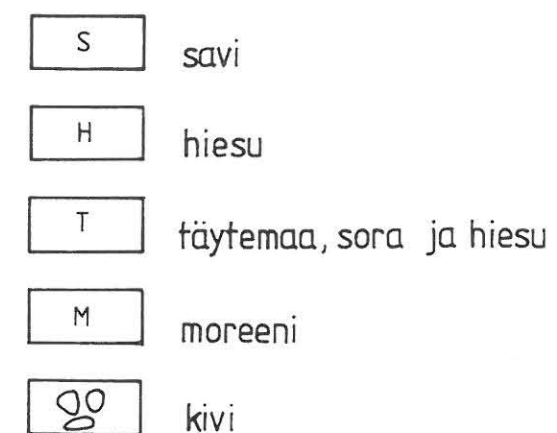
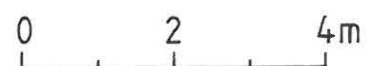
- turve
- hiesun sekainen sora
- humus, sekaantunut
- kulttuurimaa
- nokinen kulttuurimaa
- hiesu
- moreeni
- tulvasavi
- fäytemaa, savea, hiesua, multaa
- resentfi kiveys
- kivi

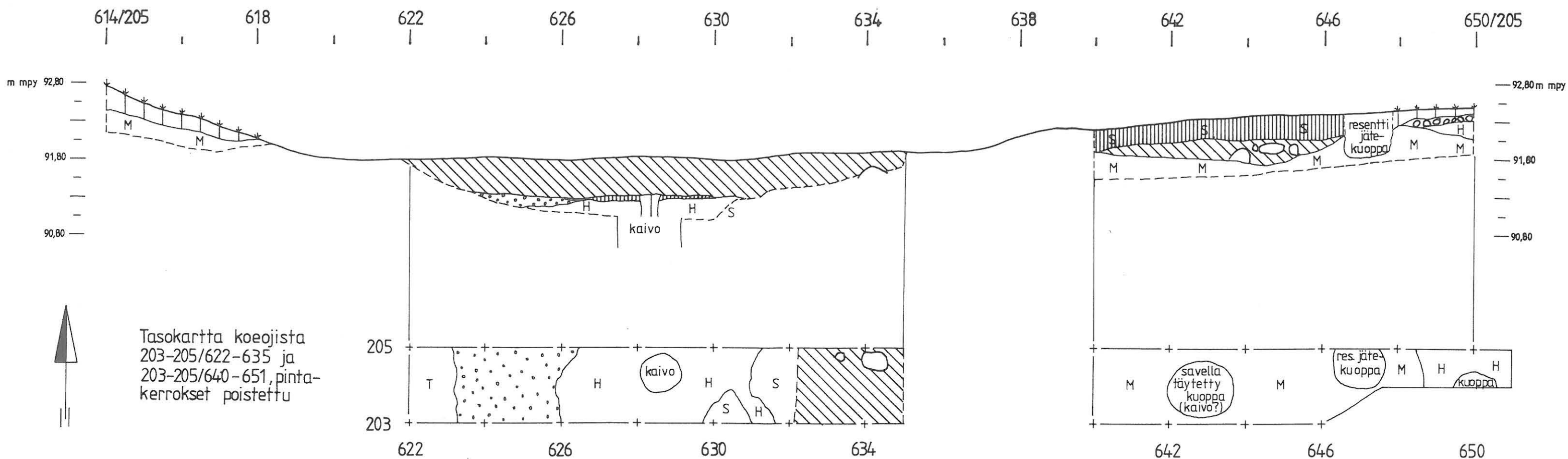
Linja 205/614-650 WE
 kp 92,01m mpy mk 1:100 (syvyys-
 suunnassa mk 1:50)

piirt. H.-P. Schulz

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy

Profiili 205/614-650 etelästä

HÄMEENLINNA AULANKO
H.-P. ja E.-L. SCHULZ 1991

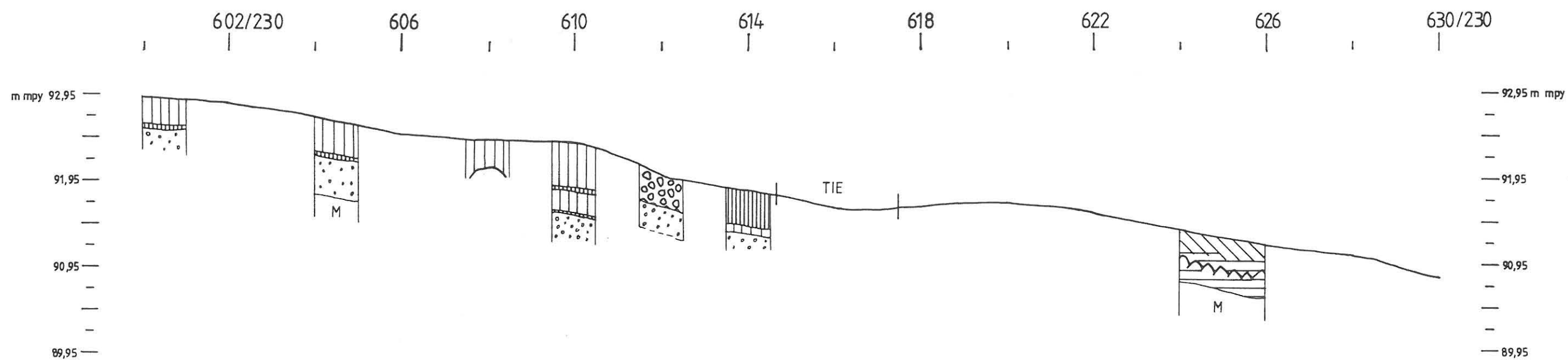
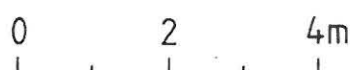
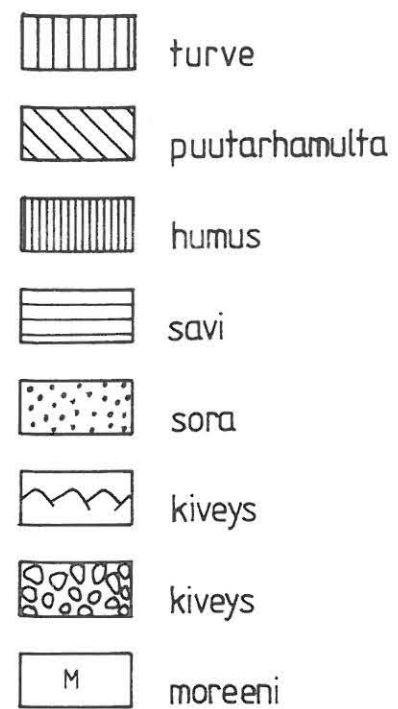
Linja 230/600-630 WE

Profiili 230/600-630 etelästä

kp 92,01 m mpy mk 1:100 (syvyys-
suunnassa mk 1:50)

piirt. H.-P. Schulz

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy

HÄMEENLINNA AULANKO 1991

Kuva 1. Yleiskuva Aulangon-
niemestä yli Aronlahden.
Kuvaattu pohjoisesta Hän-
tykärjestä golf-kentän lai-
dalta.
f. 85925

Kuva 2. Linjaa 240 län-
teen. Talon takana alue 1:n
pölysiiso. Kuvasa E-L S.
f. 85897

Kuva 3. Linjaa 240
itään (metrit 602-
607) avataan koneel-
lisesti.
f. 85898

HÄMEENLINNA AULANKO 1991

f. 85895

Kuva 4. Yleiskuva alueen 1. pohjoisosasta. Kainkoneella on poistettu pensaat ja muut pintakasvillisuutta. Pohjoisesta.

f. 85913

Kuva 5. Alueen 1. pohjoisosasta on poistettu pinta-kerroksia. Pohjoisesta.

f. 85927

Kuva 6. Alueen 1. pohjoisosan kiveyksiä 2. tasoissa. Kuvaattu pohjoisesta.

HÄMEENLINNA AULANKO 1991

ψ. 85908

Kuwa 7. Alue 1. pohjois-
osa, mudut 544-552 /
218-222. Pintakerros pois-
lettu. Kuvaattu lännestä.

ψ: 85905

Kuwa 8. Alue 1. pohjois-
osa. Kiveystä mudussa
548/218-220. Pintakerros
poislettu. Kuvaattu etelästä.

ψ. 85904

Kuwa 9. Alue 1. pohjois-
osa. Kiveystä mudussa
550/222. Pintakerros pois-
lettu. Kuvaattu lännestä.

HÄMEENLIUNA AULANKO 1991

f. 85923

Kuva 10. Alue 1. polijois-
osa. Kiveystä muduissa
548/220-222, 2. taso.
Kuvaattu etelästä.

f. 85921

Kuva 11. Alue 1. polijois-
osa. Kiveystä mudussa
548/218, 2. taso. Kuvaattu
etelästä.

f. 85930

Kuva 12. Alue 1. polijois-
osa. Kiveystä mudussa
548/218, 3. taso. Kivillä ke-
keltä päällytetty. Etelästä.

HÄMEENLINNA AULANKO 1991

†. 85933
Kuwa 13. Alue 1. poliisiossa. Ruudut 546-548/
210-216, 1. taso, ruutuja 546-548/216 kaivetaan
2. tasoon. Kuwaissa Tuuji Lepo. Kuwahtu lännestä.

†. 85936
Kuwa 14. Alue 1. poliisiossa.
Ruudut 546-548/216, 2. taso.
Kuwahtu lännestä.

HÄMEENLINNA AULANKO 1991

f. 85939

Kuva 15. Alue 1, polijois-
otaa peitetään kairin-
koneella.
Kuvatti poljoisestz.

f. 85909

Kuva 16. Alue 1. eteläosa.
koeojaa 545-560/182-185
avataan kairinkoneella.
Kuvattu idasta.

f. 85915

Kuva 17. Alue 1. eteläosa.
kivitys päätyn 550/175
ympäriällä. Kuvattu idasta.

HÄMEENLINNA AULANKO 1991

f. 85911

Kuva 18. Alue 2. yleiskuva
linjalta 550/300-330.
Kuvattu polyjoista. Kuva-
sa T. Pesonen ja K. Lehtonen.

f. 85917

Kuva 19. Alue 2. koojaa
550/330-300, pintakerros
poistettu, itäpuolella kaivettu
koneella syvennys. Pohjoispuolella.

f. 85916

Kuva 20. Alue 2. koojaa
550/300-330, pintakerros
poistettu. Kuvattu eteläs-
tä.

HÄMEENLINNA AULANKO 1991

f. 85919

Kuva 21. Alue 2. Tumma, pyöreä kulttuurimaa jälki koeojan (550/300-330) eteläpäässä metrien 550/303-306 kohdalla. Etelälounasta.

f. 85920

Kuva 22. Alue 2. Kulttuurimaa jälkiä koeojan (550/300-330) keskiosassa metrien 550/312-316 kohdalla. koeojan päässä H. P. Schulz. Kuvaattu etelästä.

f. 85918

Kuva 23. Alue 2. Hioma-laaka koeojan (550/300-330) ruudussa 551/319. Kuvaattu lännestä.

HÄMEENLINNA AULANKO 1991

f. 85922

Kuva 24. Alue 2. Koeojan
490-540/309 pintakerros
poistettu. Etualalla kalssi-tu-
hijaa. Kuvaattu idästä.

f. 85938

Kuva 25. Alue 2. Koeoja
490-540/309 peitettynä.
Kuvaattu idästä.